

ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ (ВССУ)

вул. П. Орлика, 4а, м. Київ, 01043, тел. 591-10-00
<http://sc.gov.ua>; e-mail: inbox@sc.gov.ua; код ЄДРПОУ 37317811

Головам апеляційних судів
областей, Апеляційного суду
міста Києва

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо участі народних засідателів у розгляді справ після набрання чинності змiнами до Конституції України (щодо правосуддя)

З метою правильного застосування судами цивільного процесуального законодавства та забезпечення належного здійснення правосуддя у цивільних справах, розгляд яких проводиться за участю народних засідателів, після набрання чинності Законом України від 02 червня 2016 року № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (далі – Закон № 1401), повідомляємо таке.

У зв'язку з набранням чинності 30 вересня 2016 року Законом № 1401, згідно з яким розділ VIII Конституції України викладено в новій редакції, а також Законом України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402) процесуальне законодавство має бути приведене у відповідність із зазначеними Законами.

Відповідно до нової редакції статті 124 Конституції України та статті 5 Закону № 1402 народ бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних. Можливість здійснення правосуддя народними засідателями ці норми не передбачають. Водночас у частині другій статті 18 ЦПК України передбачено, що у випадках, встановлених цим Кодексом, цивільні справи у судах першої інстанції розглядаються колегією у складі одного судді і двох народних засідателів, які при здійсненні правосуддя користуються всіма правами судді. При цьому в частині четвертій статті 234 ЦПК України визначено категорії справ окремого провадження, розгляд яких проводиться за участю народних засідателів. Це, зокрема, справи про визнання фізичної

особи недієздатною, про визнання фізичної особи безвісно відсутньою чи оголошення її померлою, про надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку, про усиновлення.

Ураховуючи, що склад суду визначається нормами ЦПК України (ст. 18), а здійснення правосуддя у визначених ЦПК України категоріях справ неможливе без залучення народних засідателів, оскільки його нормами іншого порядку розгляду таких справ не передбачено, а також з метою забезпечення реалізації права осіб на доступ до правосуддя вважаємо за доцільне рекомендувати судам здійснювати судочинство за участю народних засідателів у передбачених ЦПК України випадках до внесення відповідних змін до процесуального законодавства.

Водночас у разі закінчення строку повноважень народних засідателів пропонуємо судам, у яких такі народні засідателі залучались до здійснення правосуддя, звертатися до відповідної місцевої ради, що затверджувала список народних засідателів, для продовження строку їх повноважень до внесення відповідних змін у процесуальне законодавство.

Заступник Голови

М. Червинська